

Nr 267.

Av herrar *Elmgren* och *Sandler*, om pensionsrätt för överstelöjtnanten i armén *S. V. K. Halvorsen*.

Genom militära tjänstepensionsreglementet av den 17 maj 1935 infördes bestämmelser angående s. k. förtidspension. Dessförinnan gällde, att om befattningshavare av minst regementsofficers grad före den för innehavd grad fastställda pensionsålderns inträde erhöll avsked, han endast erhöll lägre pension. Efter ikraftträdandet av nämnda reglemente har ingen regementsofficer behövt erhålla avsked med lägre pension än som motsvarar vid avskedet innehavd grad och tjänsteår i densamma.

Överstelöjtnanten i armén, majoren i kungl. Norrlands artilleriregementes reserv *S. V. K. Halvorsen* erhöll på egen begäran den 8 september 1934 avsked med kaptenspension. För att enligt då gällande bestämmelser hava erhållit majorspension hade erfordrats, att *Halvorsen* tjänstgjort ytterligare 820 dagar.

Från och med den 5 december 1939 har *Halvorsen* — med uppehåll en månad år 1940 — varit inkallad till militärtjänstgöring och därvid bl. a. tjänstgjort såsom överstelöjtnant i A 5:s regementsstab 7½ mån., som befälhavare för Hudiksvalls försvarsområde 25 mån. och är nu, alltsedan den 1 oktober 1942, chef för Gävle luftbevakningsområde. *Halvorsen* har alltså hela tiden tjänstgjort i högre befattning än majorer.

Under hela sin tjänstgöring från den 5 december 1939 har *Halvorsen* å sin avlöning fått vidkännas exakt samma avdrag, som majorer på stat få vidkännas i pensionsavdrag. Till och med år 1944 utgöra dessa avdrag sammanlagt 3 323: 06 kr.

Enligt inhämtade upplysningar finnes inom flygvapnet ingen regementsofficer, som avgått ur tjänst med lägre pension än som motsvarar hans grad. Inom marinen finnes endast en, nämligen kommandören i marinen *D. H. Tiselius*, som avgått med sådan lägre pension. Han avgick 1 185 dagar innan han skulle varit berättigad till pension för graden och har efter avskedet tjänstgjort sammanlagt 290 dagar fram till den 13 september 1941. Därefter har han icke tjänstgjort. Inom armén finnas åtta regementsofficerare, som avgått med lägre pension än som motsvarar innehavd grad. Av dessa stå nu endast *Halvorsen* och överstelöjtnant *Lybeck*, I 4 reserv, kvar i reserven. Ingen av de övriga sex har efter sitt avsked tjänstgjort så lång tid, som vid avskedet fat-

tats för att erhålla pension, motsvarande graden. Överstelöjtnant Lybeck, som fick avsked 605 dagar före pensionsåldern, har därefter tjänstgjort som landstormsområdesbefälhavare under 1 125 dagar. Han har emellertid under denna tid kunnat uppehålla sin civila befattning som slussinspektör vid Göta Kanal och även bibehålla med denna befattning förenad bostad. Under en del av sin nämnda militärtjänstgöring har han vidare icke erhållit lön utan arvode, varmed icke följer skyldighet att vidkännas avdrag med belopp, motsvarande pensionsavdrag. Hans tjänstgöring torde med hänsyn till dessa förhållanden högst kunna betraktas som halvtidstjänstgöring, vilket då skulle motsvara sammanlagt högst 563 dagar. Efter den 30 september 1942 har han icke tjänstgjort och torde ej heller vidare komma att inkallas.

Halvorsen, som avgick 820 dagar innan han skulle varit berättigad till majorspension, har därefter i och med utgången av år 1944 tjänstgjort under 1 817 dagar, och hans tjänstgöring kan beräknas fortgå så länge förstärkt försvarsberedskap uppehålls. Halvorsen är således den ende regementsofficer inom armén, marinen och flygvapnet, som efter avsked med lägre pension än som motsvarar vid avskedet innehavd grad, därefter genom ytterligare tjänstgöring fyllt ut det, som vid avskedet fattats för erhållande av pension, motsvarande graden. För erhållande av pension för innehavd grad fordras, förutom stadgad ålder, att man erlagt pensionsavgifter för graden under minst 3 år. Vid avskedet hade Halvorsen betalat pensionsavgifter som major under $6\frac{3}{4}$ år och har hittills efter avskedet fått vidkännas samma pensionsavdrag som majorer under mer än 5 år, således tillsammans nära 12 år.

Då möjlighet att erhålla s. k. förtidspension infördes blott några månader efter det Halvorsen erhöll avsked och då han bevisligen är den ende inom armén, marinen och flygvapnet, som efter avskedet tjänstgjort längre tid än som vid avskedet fattats för erhållande av pension för graden och då han redan under nära 12 år betalat avgifter för majorspension synas rättvisa och skälighet kräva, att han vid nuvarande tjänstgörings slut även erhåller majorspension. Härför talar även den omständigheten, att Halvorsen, enligt vad som från vederbörande uppgivits, under hela sin nu pågående tjänstgöring på ett framstående sätt skött de uppdrag, han fått sig anförtrodda, varför tillerkännandet av majorspension för honom skulle innebära en välförtjänt uppskattning av gjorda insatser. Ett sådant beslut kan icke medföra ett för framtiden betungande prejudikat — från ikraftträdandet den 1 juli 1935 av militära tjänstepensionsreglementet har, som nämnts, ingen behövt avgå med lägre pension än som motsvarar innehavd grad. Som Halvorsen efter nuvarande tjänstgörings slut för sin försörjning kommer att vara uteslutande hänvisad till sin statspension synes ett sådant beslut i detta speciella undantagsfall, som ej kan få prejudicerande verkan, vara särdeles motiverat.

Ytterligare må framhållas, att en i reserven anställd befattningshavare, som innehar pensionsberättigande civil befattning i statens tjänst, äger tillgodoräkna sig den militära tjänstgöringstiden för beräkning av pension i den civila

befattningen. Halvorsen innehar visserligen icke någon sådan civil anställning men bör för den skull icke ställas sämre, utan synes tvärtom böra medgivas att få räkna sin tjänstgöringstid till godo för förvärvande av rätt till tjänstepension, som tillkommer major.

Under återopande av ovanstående samt av handlingar, vilka icke behöva belasta riksdagens protokoll utan komma att överlämnas till vederhörande utskott, hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta tilldela överstelöjtnanten i armén, majoren i kungl. Norrlands artilleriregementes reserv S. V. K. Halvorsen majorspension enligt allmänna tjänstepensionsreglementet av den 30 december 1941 från den dag hans nuvarande militärtjänstgöring upphör.

Stockholm den 23 januari 1945.

Bengt Elmgren.

Rickard Sandler.
